

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon

Robert de Ruiter

Datum

8 augustus 2018

Ons kenmerk

Cft 201800164

Pagina

1/4

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp

Reactie op de jaarrekening 2017 van het openbaar lichaam Saba

Geachte heer Johnson,

Op 12 juli 2018 heeft de eilandsraad de jaarrekening 2017 vastgesteld. De jaarrekening 2017 is op 13 juli 2018 door het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) ontvangen, tezamen met de accountantsverklaring. Beide documenten zijn op 13 juli 2018 doorgeleid naar de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het accountantsverslag is door het Cft ontvangen op 27 juli 2018 en op 30 juli 2018 doorgeleid naar de staatssecretaris van BZK.

Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de jaarrekening 2017.

Financiële resultaten

De jaarrekening 2017 toont een totaal aan baten van USD 18.018.850 en lasten van USD 16.789.387 met aldus een overschot van USD 1.229.463. Daarmee is een hoger overschot gerealiseerd dan was begroot (USD 440.000). Dit wordt mede veroorzaakt doordat als gevolg van de orkanen Irma en Maria een deel van de reguliere beleidsuitvoering niet heeft kunnen plaatsvinden.

De structurele baten van Saba bestonden uit de vrije uitkering (USD 9.349.880) en de eigen inkomsten (USD 949.836). Aanvullend daarop heeft Saba USD 5.515.708 aan baten verantwoord vanuit bijzondere uitkeringen van departementen en USD 1.746.497 aan baten vanuit bijzondere uitkeringen voor herstel van orkaanschade. Gedurende 2017 administreert Saba in totaal 63 bijzondere uitkeringen en 10 bijzondere uitkeringen voor herstel van orkaanschade. Het is van belang dat Saba met deze incidentele baten slechts incidentele verplichtingen aangaat, om toekomstige begrotingsrisico's te voorkomen. De omvang van deze incidentele bijzondere uitkeringen ten opzichte van de structurele inkomsten is echter zodanig dat dit een grote impact heeft op de beleidsuitvoering.

De eigen inkomsten van Saba, de "local levies", bedroegen in 2017 USD 949.836 en vallen iets lager uit dan 2016 (USD 992.259). Deze daling komt doordat:

- In 2016 hogere baten motorrijtuigenbelasting zijn gerealiseerd door een inhaalslag op voorgaande jaren.
- Als gevolg van de orkanen Irma en Maria de bereikbaarheid van Saba slecht was waardoor de havengelden, de luchthaventoeslagen en de toeristenbelasting lager zijn uitgevallen.

Vermogenspositie

Het overschot over 2016 van USD 69.063 is in 2017 toegevoegd aan de algemene reserve. Aan de bestemmingsreserves is in 2017 USD 69.068 onttrokken, namelijk de jaarlijkse onttrekking aan de bestemmingsreserve kapitaallasten. In 2017 is de bestemmingsreserve onderhoudskosten van USD 4.316 niet gemuteerd.

De bestemmingsreserve "weerstandsvormogen" staat eind 2017 op USD 435.000. Het is op basis van een risicoanalyse de ambitie van Saba om een bestemmingsreserve "weerstandsvormogen" van USD 2.000.000 op te bouwen. De bestemmingsreserve dient aanwezig te zijn in vrij beschikbare liquiditeiten of daarin eenvoudig om te zetten. Het bestuurscollege heeft bij het aanbieden van de jaarrekening 2017 aan de eilandsraad voorgesteld om USD 765.000 van het overschot 2017 toe te voegen aan deze bestemmingsreserve.

Liquiditeiten

De liquiditeitspositie van Saba conform het Geïntegreerd Middelenbeheer bedraagt ultimo december 2017 circa USD 17,0 miljoen. Hiervan is circa USD 13,7 miljoen geormerkt waarvan circa USD 10,6 miljoen als bijzondere uitkering, circa USD 1,6 miljoen als bekleemde vrije uitkering en circa USD 1,5 miljoen als bijzondere uitkeringen voor herstel van orkaanschade. Hierdoor resteert circa USD 3,3 miljoen aan vrij beschikbare liquiditeiten.

Pensioenen

Met ingang van 1 januari 2011 heeft Pensioenfonds Caribisch Nederland (PCN) de rechten en verplichtingen overgenomen van het Algemeen Pensioenfonds van de Nederlandse Antillen (APNA) voor werknemers van de voormalige eilandgebieden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Niet alle werknemers van het voormalig eilandgebied Saba waren correct in de administratie van pensioenfonds APNA opgenomen. Zij zijn daardoor ook niet correct opgenomen in de administratie van PCN. In de jaarrekeningen 2015 en 2016 heeft Saba aangegeven dat PCN onderzoekt welke correcties op de administratie moeten worden doorgevoerd en wat daar de financiële impact van is. In 2017 heeft PCN dit onderzoek afgerond en heeft Saba een extra betaling aan PCN gedaan van USD 402.086. Daardoor zijn de pensioenaanspraken weer juist geadministreerd.

Pensioenvoorziening

De pensioenrechten van (voormalige) politiek gezagsdragers zijn bij de openbare lichamen niet ondergebracht bij een pensioenfonds, maar worden geadmistreerd op de balans middels een pensioenvoorziening. Jaarlijks berekent een actuaaris de omvang van de in de jaarrekening opgenomen pensioenvoorziening, rekening houdend met de dan geldende rekenrente en levensverwachtingen. Deze systematiek zorgt voor omvangrijke schommelingen in de lasten, waarop het openbaar lichaam geen invloed heeft. In onderstaande tabel is dit inzichtelijk gemaakt.

	2015	2016	2017
voorziening op 1 januari	USD 1.266.092	USD 1.805.473	USD 2.380.356
toevoeging (last)	USD 605.326	USD 631.726	
vrijval (bate)			(USD 297.347)
aanwendingen	(USD 65.945)	(USD 56.843)	(USD 56.843)
voorziening op 31 december	USD 1.805.473	USD 2.380.356	USD 2.026.166
Lasten excl. bijzondere uitkering	USD 9.691.782	USD 10.001.609	USD 9.074.722
Baten excl. bijzondere uitkering	USD 10.557.540	USD 10.070.672	USD 10.304.185
<i>percentage van totale lasten</i>	<i>6%</i>	<i>6%</i>	<i>-3%</i>

In 2015 en 2016 worden de toevoegingen vooral verklaard door een daling van de rekenrente, langere levensverwachtingen en indexatie van de pensioenen. De vrijval in 2017 wordt vooral verklaard door een stijging van de rekenrente.

Uit de tabel blijkt dat de toevoeging aan de pensioenvoorziening in 2015 en 2016 circa 6% van de totale lasten bedraagt en in 2017 wijzigt naar een vrijval van 3% van de totale lasten. Het Cft is van mening dat het onwenselijk is dat de begroting van Saba zo sterk wordt beïnvloed door mutaties van de pensioenvoorziening. Het Cft zal de betreffende pensioenregelgeving en gehanteerde systematiek nader analyseren en treedt hierover graag in overleg met Saba. Indien mogelijk zal het Cft met een voorstel komen waardoor de begroting minder afhankelijk wordt van de betreffende pensioenverplichtingen.

Overheidsdeelnemingen en collectieve sector

Op basis van artikel 9 lid 9 van de Wet FinBES dient het Cft uiterlijk zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekeningen van de overheidsdeelnemingen te ontvangen. Saba heeft van 3 van de 4 deelnemingen de (voorlopige) jaarrekening 2017 bij het Cft ingediend. De jaarrekeningen 2017 van Saba Telephone Company N.V. (concept), Saba Electric Company N.V. en Saba Bank Resources N.V. zijn door het Cft ontvangen. Graag ontvangt het Cft na gereedkomen de definitieve jaarrekening 2017 van Saba Telephone Company N.V. en de jaarrekening 2017 van Ontwikkelingsbank Nederlandse Antillen N.V. (OBNA).

De collectieve sector van Saba is in 2013 vastgesteld en bestaat uit het openbaar lichaam en de Saba Enhancement Foundation (SEF). Aangezien SEF vanaf 2016 geen inkomsten meer genereert en in 2016 het saldo liquiditeiten is uitgegeven, heeft het bestuur besloten SEF op te heffen. De collectieve sector voldoet aan de rentelastnorm van gemiddeld 0% zoals bepaald in artikel 11 lid 2 van de Wet FinBES.

Financieel beheer

De jaarrekening 2017 is door de externe accountant voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Dit is het vierde jaar op rij dat Saba een dergelijke goedkeurende accountantsverklaring ontvangt. Ondanks de moeilijke omstandigheden als gevolg van de orkanen Irma en Maria en de extra (administratieve) werkzaamheden als gevolg van de orkanen, is Saba in staat geweest het financieel beheer op een adequaat niveau te houden. Ook heeft Saba de jaarrekening 2017 en de accountantsverklaring voor de wettelijke deadline aan het Cft opgeleverd. Het Cft complimenteert uw bestuurscollege met dit resultaat.

Uit het accountantsverslag blijken 7 bevindingen. Enkele risico's van voorgaande jaren zijn deels gemitigeerd waardoor 5 bevindingen zijn gekwalificeerd met een "laag" risico en bijbehorende prioriteit. De andere 2 bevindingen zijn gekwalificeerd met een "midden" of "hoog" risico en bijbehorende prioriteiten en zijn ook in onze reactie op de jaarrekening 2016 benoemd.

Deze bevindingen betreffen:

1. De financiële positie van het openbaar lichaam: Saba heeft onvoldoende weerstandsvermogen en een te grote afhankelijkheid van incidentele bekostiging door Europees Nederland. In 2017 is circa 1/3 van de totale uitgaven betaald middels incidentele inkomsten. In 2018 zal naar verwachting zelfs meer gebruik worden gemaakt van incidentele inkomsten.
2. De financiële risico's als gevolg van de pensioenwetgeving voor (voormalige) politiek gezagsdragers.

Uw bestuurscollege heeft in reactie op de bevindingen aangegeven diverse acties te blijven ondernemen om de risico's te verminderen. Zo zal wederom met BZK overleg worden gevoerd om de financiële positie van Saba structureel te versterken en zullen de gesprekken met het Cft en BZK over de financiële risico's van de pensioenvoorziening worden gecontinueerd.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Kenmerk
Cft 201800164
Blad
5/5

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Saba
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba
Het hoofd financiën van het openbaar lichaam Saba